

Δημήτρης Ρόκος

Για τα ιδιωτικά «πανεπιστήμια»: 1997, 1998, 2004

Η φιλολογία των τελευταίων χρόνων για την ανάγκη ίδρυσης ιδιωτικών/μη κρατικών/μη κερδοσκοπικών/δήθεν πανεπιστημίων δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία.

Αποτελεί νομοτελειακά προδιαγεγραμμένη και αναπόδραστη συνέπεια της άκριτης υποταγής των κυβερνήσεων και των αξιωματικών αντιπολιτεύσεων της χώρας μας μετά το 1989, αλλά δυστυχώς ταυτόχρονα και της μέσης κοινωνικής συνείδησης που τα ΜΜΕ διαμορφώνουν και χειραγωγούν, σ' αυτά που οι νεοφιλελεύθεροι, «σοσιαλιστές» και «αριστεροί» ευρωπαϊστές, διά βίου υποτελείς στη γραφειοκρατία των Βρυξελλών, θεωρούσαν απαραίτητα για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη ενσωμάτωσή μας στο ευρωπαϊκό «όνειρο».

Ο υπογράφων στο κείμενό του "Το τέλος του Πανεπιστημίου (;) ή το Πανεπιστήμιο στην εποχή της «Λευκής Βίβλου»", που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 24 Μαρτίου-Απριλίου 1997 της Ουτοπίας, επιχειρηματολόγησε αναλυτικά και απέδειξε ότι τα παντοδύναμα συμφέροντα της ασύδοτης κυριαρχίας της αγοράς τίναζαν στον αέρα με τη Λευκή Βίβλο για την Παιδεία, την Κατάρτιση και την Απασχόληση ακόμη και την Ιδρυτική Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που αναγνώριζε (Άρθρα 126 και 127) ότι η παιδεία αποτελεί πεδίο ανάπτυξης εθνικής στρατηγικής και δράσης για κάθε κράτος μέλος.

Το 1998, στην ανοιχτή συνεδρίαση της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π., με βάση την εργασία που δημοσιεύθηκε στην Ουτοπία υποστήριξα τα παρακάτω (Δ. Ρόκος, *Νόμος-*

Πλαίσιο για την Ανώτατη Παιδεία. Πριν, κατά και μετά είκοσι έτη, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 2003, σ. 234-237):

Η φιλοσοφία, η δομή και η λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Ελλάδας καθορίζεται σε θεσμικό πλαίσιο:

- (α) από τις *σχετικές επιταγές του Συντάγματος* οι οποίες καθιερώνουν και κατοχυρώνουν τη φύση και τη λειτουργία της Ανώτατης Παιδείας ως δημόσιου και πολύτιμου αγαθού,
- (β) από τη *σχετική Πανεπιστημιακή Νομοθεσία* (Νόμος-Πλαίσιο, ο οποίος εξασφαλίζει ένα κοινό επίπεδο αναφοράς, κανόνων και διαδικασιών γενικής ισχύος για όλα τα ΑΕΙ και
- (γ) από τους *Εσωτερικούς Κανονισμούς των Ιδρυμάτων*, οι οποίοι μπορούν να αναδείξουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους και να αποδείξουν την έκταση, το βάθος και την ποιότητα της Αυτοδιοίκησης, την οποία όχι μόνο διεκδικούν αλλά είναι και σε θέση να εφαρμόσουν αξιόπιστα αλλά και αποτελεσματικά.

Επειδή όμως οι Καταστατικοί Χάρτες, οι Νόμοι και τα Διατάγματα δεν παράγονται και δεν εφαρμόζονται εν κενώ, σε συνθήκες εργαστηρίου, αλλά αποτελούν την έκφραση της διαρκούς μαχητικής ισορροπίας της ιστορικής, πολιτικής και κοινωνικής ποιότητας και δυναμικής, της οικονομίας, αλλά και του πολιτισμού γενικότερα της κοινωνίας, ο καθορισμός αυτός υφίσταται σταθερά ενδογενείς και εξωγενείς επηρεασμούς, οι οποίοι και τον μορφοποιούν κά-

θε φορά ανάλογα με τις κυρίαρχες σχετικές συνθήκες και συγκυρίες.

Έτσι, ενώ το Σύνταγμα της Ελλάδας με το άρθρο 16 κατοχυρώνει απολύτως τον δημόσιο χαρακτήρα των Πανεπιστημίων, η κρυφή γοητεία του ευρωπαϊστικού εκσυγχρονισμού και της κυριαρχίας της ασύδοτης αγοράς, ως μόνης αξίας, υπερχερά Σύνταγμα και Νόμους και επιτρέπει σε κάθε φύσης αγύρτες:

- να εμπαίζουν τα παιδιά μας, προκαλώντας τα παραπλανητικά να φοιτήσουν «στα 187 ξένα πανεπιστήμια» που αυτοί αντιπροσωπεύουν, μόλις αποτύχουν στα ΑΕΙ μας,
- να ξεγελούν τους γονείς, οι οποίοι θα πληρώσουν υπέρογκα δίδακτρα για να φυλάξουν τα παιδιά τους από τη «φοιτητική προσφυγιά» (έστω και αν οι σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Portsmouth γίνονται σ' ένα δωάρι στον φωταγωγό της οδού Σωκράτους) και
- να παρασύρουν ολόκληρα κόμματα αλλά και πολιτικούς κάθε ιδεολογίας, χάριν του λαϊκισμού των συναφών σκοπιμοτήτων, στην «έξυπνη» ιδέα «γιατί όχι ιδιωτικά πανεπιστήμια» αφού οι θέσεις στα δημόσια δεν φτάνουν για ν' απορροφηθεί η ζήτηση.

Η παιδεία όμως, και ιδιαίτερα η πανεπιστημιακή, δεν είναι, δεν μπορεί να είναι και δεν θα γίνει ποτέ εμπόρευμα, γιατί είναι δημόσιο αγαθό αναπαραγωγής της ανθρωπιάς, της ελευθερίας των ιδεών, της διδασκαλίας και της έρευνας και μιας αξιοβίωτης ζωής, όσο και αν μερικά αρνητικά επιφαινόμενα κατά καιρούς την αμαυρώνουν.

Όσοι τη βγάζουν στη μαύρη αγορά, ακόμη και στο πλαίσιο των αρχών μιας νεοφιλελεύθερης οικονομίας, ούτε νόμους σέβονται ούτε επενδύσεις κάνουν ούτε προδιαγραφές ακολουθούν, μια που κίνητρο τους είναι αυτονόητα μόνο το κέρδος.

Υπάρχει όμως σήμερα δυστυχώς και εξελίσσεται μια άκρως επιτόλαια, επιφανειακά και μόνο δημοκρατική και απολύτως ατεκμηρίωτη (ακόμη και με όρους ελεύθερης αγοράς) συζήτηση και προσπάθεια από Κυβέρνηση και Αξιωματική Αντιπολίτευση για νομιμοποίηση των παράνομων, χαμηλότατης στάθμης και μέχρι γελοιότητας πληθωρικών σε αριθμό ιδιωτικών, δήθεν πανεπιστημίων, ελληνικών και ξένων, τα οποία λειτουργούν με απατηλές προθέσεις και προθήκες και καταγισμό παραπλανητικών διαφημίσεων εδώ και πολλά χρόνια στη χώρα μας.

- Αγνοώντας και περιγράφοντας στην καλύτερη περίπτωση τους νόμους του κράτους με την ανοχή, τη συμπόρευση ή και τη στήριξη συμφεροντολόγων ή αφελών πολιτικών, δημοσιογράφων αλλά και αμόρφωτων συνηθέστατα εκσυγχρονιστών και ευρωπαϊστών πάσης φύσεως,
- διαστρέφοντας και μεγαλοποιώντας υπαρκτά προβλήματα της δημόσιας ανώτατης παιδείας,
- διαπιστώνοντας και εκμεταλλευόμενοι το πανθομολογούμενο κενό Εθνικής Στρατηγικής και Πολιτικής Παιδείας, Έρευνας, Τεχνολογίας και Ανάπτυξης γενικότερα όλων των κομμάτων τα οποία διεκδικούν και νέμονται την εξουσία και
- επικαλούμενοι την τρομακτική ζήτηση θέσεων σπουδών σε Πανεπιστήμια (ελληνικά και ξένα) από τους αποφοίτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το συνακόλουθο δράμα της προπτυχιακής φοιτητικής προσφυγιάς και της σχετικής συναλμαγματικής αμορραγίας της χώρας.

τα «Ιδρύματα» αυτά και οι αετονύχιδες επιχειρηματίες τους θησαυρίζουν παράνομα για χρόνια και φαίνεται να είναι σε θέση πια να νομιμοποιήσουν και αυτοί τα «αυ-

θαίρετά» τους και μάλιστα μέσα από αναθεώρηση του Συντάγματος.

Μια τέτοια, απεχθής όπως φαίνεται και από τα παραπάνω, προοπτική μπορεί να ανάψει φωτιές στα ΑΕΙ μας, τα οποία σε μεγάλο βαθμό με τον Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 εργάζονται αθόρυβα, συστηματικά και δημιουργικά τα τελευταία χρόνια.

Με το άρθρο 1 του Νόμου 1268/82 για τη Δομή και Λειτουργία των ΑΕΙ:

- «1. Το κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει την ανώτατη εκπαίδευση σε κάθε έλληνα πολίτη που το επιθυμεί μέσα από τις διαδικασίες που ορίζονται κάθε φορά από τον νόμο.
2. Ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) που έχουν ως αποστολή:
 - i) Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες.
 - ii) Να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.
 - iii) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.
3. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα ΑΕΙ οφείλουν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού».

Τον Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 συμπλήρωσε ουσιαστικά και καταλυτικά για την απόλυτη αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ το άρθρο 48 παράγραφος 4α του Νόμου 1404/83 σύμφωνα με το οποίο:

«Η Σύγκλητος αποφασίζει για κάθε θέμα που αναφέρεται στην οργάνωση και λειτουργία του οικείου ΑΕΙ, στη διεξαγωγή και βελτίωση του διδακτικού, εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού έργου του Ιδρύματος, στην ανάληψη πρωτοβουλιών σύνδεσης του ΑΕΙ με την κοινότητα και συμβολής του στην περιφερειακή ανάπτυξη καθώς και στην επίλυση όλων των προβλημάτων –μετά από γνώμη των αρμόδιων συλλογικών οργάνων όπου απαιτείται– τα οποία ανακύπτουν τόσο κατά την εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας όσο και κατά την πορεία και εξέλιξη της πανεπιστημιακής ζωής».

Αυτή η νομοθετική υπερεξουσιοδότηση της Συγκλήτου μπορούσε, αν (και αυτό πρέπει ν' αποτελεί και αυτοκριτική μας) είμαστε, οι πανεπιστημιακοί φορείς, στο ύψος των περιστάσεων και αποφασίζαμε για όλα, ανεξαιρέτως όλα, όχι μόνο για τα προβλήματα των τυχόν δυσλειτουργιών, αλλά και για κάθε ζήτημα της πανεπιστημιακής ζωής, αποκλείοντας κάθε κυβερνητική και αντιπολιτευτική κομματική ανάμειξη στα του οίκου μας και παίρνοντας όλες τις θετικές και δημιουργικές πρωτοβουλίες οι οποίες θα απεδείκνυναν σε όλους την αξιοπιστία της διεκδίκησης πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ και θα αξιοποιούσαν στο έπακρο τις τεράστιες δυνατότητες που έδινε ο Νόμος-Πλαίσιο σε όλα τα επίπεδα.

Στην κατεύθυνση αυτή οφείλαμε, και δεν το καταφέραμε, να ετοιμάσουμε τους Εσωτερικούς μας Κανονισμούς, τους βασικούς δηλαδή ειδικούς νόμους για κάθε Πανεπιστήμιο οι οποίοι θα μπορούσαν να δώσουν λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, χωρίς να έχουμε ανάγκη κυβερνητικών οδηγιών, αντιπολιτευτικών παραινήσεων και χυδαίων κριτικών κάποιων εμπόρων της παιδείας και της πολιτικής οι οποίοι χωρίς να δουλεύουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο (ενώ πληρώνονται απ' αυτό

ως δήθεν «πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης») στηλιτεύουν τις λειτουργίες του, στις οποίες δεν συμμετέχουν και τις οποίες συνεπώς δεν γνωρίζουν.

Υποστηρίζω, και μπορώ να επιχειρηματολογήσω γι' αυτό, ότι μπορούμε αν θέλουμε:

- να διασφαλίσουμε εμείς το Πανεπιστήμιο ως Δημόσιο Αγαθό, με τη διαρκή βελτίωση της ολικής ποιότητάς μας,
- να απαγορεύσουμε τη λειτουργία των δήθεν ιδιωτικών πανεπιστημίων:
- όχι μόνο αξιοποιώντας το επαρκέστατο θεσμικό πλαίσιο (ακόμα και του Υπουργείου Εμπορίου για την παραπλανητική διαφήμιση),
- αλλά και διπλασιάζοντας τον αριθμό των εισακτέων σε κάθε δημόσιο πανεπιστήμιο, ιδρύοντας ένα δεύτερο Πανεπιστήμιο μέσα στο Πανεπιστήμιο, για ν' απασχολήσουμε 24 ώρες το 24ωρο τους εξοπλισμούς και τις εγκαταστάσεις μας, αλλά και το υποαπασχολούμενο, όπου υπάρχει, δυναμικό μας,
- να προχωρήσουμε στην αποδοτική αξιοποίηση των περιουσιακών μας στοιχείων χωρίς ν' απαιτούμε τα πάντα από το κράτος,
- να αναπτύξουμε νέα τμήματα και μεταπτυχιακές σπουδές θεματικού-διεπιστημονικού χαρακτήρα, για την ολοκληρωμένη διδασκαλία και έρευνα πάνω στα σύγχρονα πολύπλοκα προβλήματα της κοινωνίας, του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης,
- να οργανώσουμε, εμείς, αξιόπιστα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για να εμποδίσουμε τη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος από τους εικαιριακούς εμπόρους σεμιναρίων κλπ.

Σήμερα, με αναθεωρημένο το Σύνταγμα, με εναλλαγή στην εξουσία των κομμάτων

του δικομματισμού και αμοιβαίες και ατομικά και συλλογικά «επωφελείς» αντιμεταθέσεις ιδεολογικών εργαλείων αλλά και πολιτικού προσωπικού τους και με επίκουρους τόσο τον Σ.Ε.Β. όσο και τη Γ.Σ.Ε.Ε., τα τυφλά και βραχυπρόθεσμα συμφέροντα της άρχουσας τάξης επιχειρούν να θεσμοθετήσουν την οριστική κατάργηση της παιδείας ως δημόσιου αγαθού και ανθρώπινου δικαιώματος μόρφωσης και πολιτισμού και τη μετατροπή της σε κερδοφόρα για τους σχολάρχες ιδιωτική επιχείρηση επαγγελματικής κατάρτισης φθηνών απασχολήσιμων, χωρίς βασικές επιστημονικές γνώσεις, κριτική σκέψη και ερευνητική δυνατότητα.

Ο Σ.Ε.Β., η Γ.Σ.Ε.Ε., μεγάλοι Δήμοι και άλλα Νομικά Πρόσωπα (ίσως και Κυβερνητικές «μη Κυβερνητικές» Οργανώσεις), ανταγωνιζόμενοι σε εκσυγχρονιστικό πνεύμα και φιλοευρωπαϊσμό, οραματίζονται τα κοινοτικά κονδύλια τα οποία υπόσχεται και η νέα κυβέρνηση, ενώ ταυτόχρονα τα στερεί από τα Δημόσια Πανεπιστήμια.

Για την ποιότητα των σπουδών και τις απαραίτητες γνώσεις για την άσκηση ενός επαγγέλματος, π.χ. του γιατρού ή του μηχανικού (και όχι μόνο), με κρίσιμες και καταλυτικές πολλές φορές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, κανείς δεν ενδιαφέρεται.

Διαχωρίζουν λοιπόν σήμερα Κυβέρνηση και Αξιωματική Αντιπολίτευση τις γνώσεις από τα εξ αυτών και μόνο νομιμοποιούμενα επαγγελματικά δικαιώματα, εξισώνουν τα υπαγόμενα στο Υπουργείο Ανάπτυξης εμπορικά μαγαζιά (πολλά από τα οποία είναι χειρόστης ποιότητας) με τα δημόσια πανεπιστήμια που με όλα τα προβλήματα τους διαθέτουν διεθνή επιστημονική και ερευνητική καταξίωση και θεωρούν ότι αυτό είναι πρόοδος και εκσυγχρονισμός.

Η μέγιστη θλίψη όμως προέρχεται από

τη συντριπτική πλειοψηφία υποστήριξης της τροπολογίας Χατζηδάκη από τους αντιπροσώπους των λαών της Ευρώπης.

Τόση συλλογική τυφλότητα, τόση πανευρωπαϊκή εθελοδουλία στην ασυδοσία της δήθεν ελεύθερης αγοράς και του δήθεν υγιούς ανταγωνισμού, τόση πολιτική γελοιότητα στον ναό της ευρωπαϊκής δημοκρατίας;

Όταν στην Ελλάδα ένας Υπουργός λέει σε μια κοινωνική ομάδα ότι εγώ συμφωνώ με τα αιτήματά σας, αλλά διαφωνεί π.χ. ο Υπουργός Οικονομικών, κάθε νοήμων άνθρωπος στηλιτεύει την Κυβέρνηση για έλλειψη συντονισμού των μελών της.

Όταν στην εκσυγχρονιστική Ευρώπη οι

Υπουργοί Ανάπτυξης αγνοούν τους Υπουργούς Παιδείας και όλοι τους την Ιδρυτική Συνθήκη της Ευρώπης που διασφαλίζει, θεωρητικά τουλάχιστον, τις όποιες εθνικές στρατηγικές που θέλουν τη δημόσια παιδεία πολύτιμο κοινωνικό αγαθό και δικαίωμα για κάθε πολίτη, στην άκρη του τούνελ θα πρέπει να περιμένουμε να δούμε και νέα Ιράκ και Αφγανιστάν, μια και οι Ευρωπαίοι θα τείνουν διηνεκώς να μοιάζουν απολύτως στους Αμερικανούς, των οποίων η παιδεία τους επιτρέπει να έχουν «δημοκρατικά» και «αξιοκρατικά» εκλεγμένους και να ανέχονται τους σημερινούς τους ηγέτες.

